

A Fővárosi Törvényszék a
képviselt MTM-SBS Televízió Zrt.
és
Hatóság Médiatanácsa (1088 Budapest, Reviczky u. 5.) alperes ellen médiaügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. július 2. napján kelt 24.K.30.776/2013/9. számú ítélete ellen a felperes 10. és az alperes 11. sorszámú fellebbezésére a 2014. február 6. napján tartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

által
felperesnek a
által képviselt Nemzeti Média és Hírközlési

ítéletet:

A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50 000 (ötvenezer) forint másodfokú részperköltséget, valamint az államnak – az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására – 124 000 (százhuszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket. A további 124 000 (százhuszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az alperes a 2013. január 30-én kelt 169/2013. (I.30.) számú határozatában megállapította, hogy a felperes TV2 csatornáján a 2012. november 7-én 6 óra 55 perces kezdettel sugárzott „Mokka” című műsorszámával a műsorszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 9. §-ának (5) bekezdését és 10. §-ának (1) bekezdésének c) pontjában foglaltakat, azaz a műsorszám korhatár-kategóriába sorolására és a műsorszámok közzétételére vonatkozó előírásokat megsértette, ezért 10 millió forint bírsággal sújtotta. Megállapította továbbá, hogy a felperes ugyanebben a műsorszámban közzétett nyereményjáték tartalma kapcsán 4 alkalommal – a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 14. §-ának (1) bekezdésébe ütköző módon – sértette meg az emberi méltóság tiszteletben tartását előíró rendelkezést, ezért 12 millió 500 ezer forint bírsággal sújtotta. Mindezeket túl megállapította, hogy a felperes 2012. november 7-én a „Tények” című műsorszámban 6 óra 33 perces és 7 óra 13 perces kezdettel közzétett híresszeállítás tartalma kapcsán megsértette az

Smtv. 14. §-ának (2) bekezdését, amely tilalmazza a megalázó és kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek öncélú, sérelmes bemutatását. E jogsértés kapcsán a felperest 500 ezer forint bírsággal sújtotta.

A felperes keresetet terjesztett elő a jogerős határozat bírósági felülvizsgálata iránt kérve annak megállapítását, hogy jogsértést nem követett el.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes határozatát részben megváltoztatta és megállapította, hogy a felperes nem sértette meg a műsorszám korhatár-kategóriába sorolására és a műsorszámok közzétételére vonatkozó törvényi előírásokat, továbbá a megalázó és kiszolgáltatott személyek öncélú, sérelmes bemutatását tiltó törvényi rendelkezéseket, ezért az e jogsértések miatt kiszabott bírságokat törölte, egyebekben a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint a kifogásolt műsorszám kifejezetten szenzációhajhásztól mentes, a konkrét esetből kiinduló, de az általánosság szintjén mozgó szakmai beszélgetés volt. Az alapinformáció tényszerű ismertetését követően csak és kizárólag a cselekmény társadalmi, büntetőjogi, pszichológiai, társadalompszichológiai hatásait járta körül a szakértő bevonásával, közérthetően. A kategorizálás megfelelő volt, mert az esetleges félelemkeltésre való alkalmasság, illetőleg a meg nem értés a III. kategória eleme. A téma bemutatása alapvetően tért el az eset minden egyéb olyan ismertetésétől, amely a sajtóban napvilágot látott. A médiában az eset kapcsán olyan mennyiségben voltak láthatók, hallhatók és olvashatók a tájékoztatások és sokkoló információk, amelyek fényében nem értelmezhető, a tisztázatlan és homályos információk feldolgozhatóságára vonatkozó alperesi megállapítás. Nem egyértelmű, hogy mi volt tisztázatlan és nehezen feldolgozható, e megállapítását az alperes nem fejtette ki. Mivel Magyarországon a gyermekek többsége elvált szülők gyermekeként nő fel, ezért nehezen elképzelhető, hogy a gyermekvédelmi szakértő által ismertetett körülmények számukra ne lennének érthetőek. Az alperes nem adta indokát annak, hogy a műsorszám megnézése alapján esetlegesen kiváltott félelem miért és hogyan alkalmas a 16 éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására. A beszélgetések általános jellegére tekintettel a szakértő feltételezésekre alapított nyilatkozatai sem kifogásolhatók. Mindezek alapján a felperes a jogszabályi követelményeknek megfelelően sorolta be a vizsgált műsorszámot és megfelelő időben sugározta azt. Az Smtv. 14. §-ának (1) bekezdésében foglaltak megsértésével kapcsolatban teljes egészében osztotta az alperes indokait. Hangsúlyozta, hogy nemcsak az áldozat kegyeleti jogának sérelme valósult meg, hanem a kiskorúak, valamint a kiskorú áldozatok családtagjainak emberi méltóságához való jogának sérelme is. A továbbiakban megállapította, hogy a riport során az áldozat édesanyja nem volt megalázott, kiszolgáltatott helyzetben figyelemmel arra is, hogy az interjú bemutatásához szükséges hozzájárulást megadta. Az, hogy az édesanya gyászát nem leplezve, zokogva szólalt meg a riportban, a gyászbeli állapotából természetesen fakad. A halál, a gyermekhalál, a halállal járó gyász az élet része és szükségképpen velejárója, ezért általában ilyenkor az emberek sírnak. Így a gyász bemutatása semmiképpen nem olyan körülmény, amit megalázottságnak vagy kiszolgáltatottságnak kell értékelni. A kiszolgáltatott helyzetben lévők bemutatása egyébként sem általában tiltott, csak akkor, ha a védett személyek öncélú, vagy sérelmes bemutatása történik meg. A műsorszervezői szabadság körébe tartozó döntés az áldozat édesanyjának megszólaltatása, függetlenül attól, hogy az alperes ezt nem tartotta szükségesnek. Nem tartozik az alperes hatáskörébe az sem, hogy a riport szereplőjének beleegyező nyilatkozatát értékelje, illetőleg annak joghatás kiváltására alkalmatlan voltát megállapítsa. Az édesanyjának joga van polgári bírósághoz fordulni, akarata ellenére azonban

az alperes nem léphet fel. Mindezek alapján az Smtv. 14. §-a (2) bekezdésének sérelme nem állapítható meg.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a határozatnak az Smtv. 14. §-ának (1) bekezdése megsértését megállapító rendelkezésének megváltoztatását kérte. Állította, hogy a közlés erkölcsileg kifogásolható, de a műorszám témája, jellege, nézőpontja nyilván nem sért Alaptörvényt. Érvelése szerint a korábban született Legfelsőbb bírósági határozatok egymásnak ellentmondanak, ezért azok alapján a jogvita nem dönthető el. Nem állapítható meg, hogy a Ptk-ban is nevesített jogsértés esetleges megvalósulásán túl mikor indokolt a közjogi beavatkozás az emberi méltóság alkotmányos védelme érdekében. Hangsúlyozta, hogy a közléssel szemben maga a nyilvánosság lépett fel, a súlyos kritikákra reagálva közleményben kért elnézést a történetekért. Az alperes megállapítása eltúlzott, feltételezései alaptalanok, az ügy elbírálása szempontjából egyébként is jelentéktelen közlési szándéokra vonatkozó érvelése ténszerűtlen.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a felperes keresetének teljes egészében való elutasítását kérte. A határozatban foglaltakat megismételve hangsúlyozta, hogy az Mttv. 9. §-ának (5) bekezdésének sérelme azzal valósult meg, hogy a bűncselekménnyel összefüggésben megjelenő deviáns magatartásformák, szélsőséges konfliktusmegoldások, agresszív cselekmények nem megfelelő módon és körütekintéssel, verbális szempontból túlzó részletességgel kerültek bemutatásra. A műorszámában számos alkalommal szerepeltek a téma semleges feldolgozásához szükségtelen, oda nem illő, a kiskorúak érzelmi bevonódását segítő, a bennük a téma kapcsán kialakuló esetleges félelmi reakciókat erősítő közlések. Több alkalommal szerepeltek a kiskorúak számára tisztázatlan, homályos, ebből következően nehezen felfogható információk, mint például az a közlés, miszerint a nevelőszülők esetleges rossz viszonya vezethetett a fiú halálához. Említés szintjén maradt az, hogy a meggyilkolt kisfiút a gyilkosságban részes nevelőanya saját gyermekeként szerette és gondos, jó anya volt. Ez további zavart kelthetett a műorszámot befogadó kiskorú nézőkben, erkölcsi és szellemi fejlődésüket kedvezőtlenül befolyásolhatta. A témaválasztás és a feldolgozás alkalmas volt a 16 éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására. Az Smtv. 14. §-ának (2) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatban hangsúlyozta, hogy közvetlenül a gyilkosság után az áldozat édesanyja rendkívül zaklatott állapotban volt, a fia halála után feltörő érzelmeit nem tudta és nem is akarta leplezni, így vélhetően nem tudta nyugodtan és következetesen végiggondolni szereplése következményeit. Álláspontja szerint a védelem nemcsak azokra a személyekre terjed ki, akik úgy kerülnek bemutatásra, hogy megalázott és kiszolgáltatott helyzetük miatt a bemutatásba beleegyezni nem tudnak. A kérdést mindig egyedileg kell vizsgálni, definiálni, kategorizálni azért nem lehet, mert a gyász, illetve a halál más-más értelmi és tudati reakciókat válthat ki az egyes esetekben. A jogsértés tényén nem változtat a szereplők beleegyezése, illetve az sem, hogy beleegyezésük miatt milyen módon vált korlátozottá számukra a személyiségvédelemhez fűződő jogi eszközök használata. Ennek oka az, hogy az emberi méltóság védelme a médiaszabályozásban a demokratikus nyilvánosság megfelelő működését védi és nem a jogaiban esetlegesen sértett egyént. Az önrendelkezési jog gyakorlása nem releváns az adott médiatartalom megítélésében, mert a hatóság a bemutatott személy és a médiaszolgáltató közötti jogviszonyt nem vizsgálhatja, csak a médiatartalmat magát, illetve annak közönségre gyakorolt hatását ítélni meg. A kiszolgáltatott helyzet, illetve a megalázott állapot akkor is megállapítható, ha az érintett nem tiltakozott a megjelenítést követően sem. Az édesanya

bemutatása kifejezetten öncélú volt, ugyanis a kifogásolt rész hírértékkel nem bírt, az pusztán a zokogó anyát mutatta be, aki az átélt sokk hatására lesújtva, mérhetetlenül megviselve, összefüggéstelenül beszélt érzéseiről. Az általa elmondottak nem szolgálták, nem szolgálhatták a közönség tájékoztatáshoz fűződő jogát.

A felperes fellebbezésével szembeni ellenkérelmében az alperes az ítélet fellebbezéssel támadott részének helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján.

Az alperes fellebbezésével szemben a felperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezések nem alaposak.

Az elsőfokú bíróság helyesen utalt a perben irányadó tényállásra és a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján helytálló jogi következtetésre jutott. A másodfokú bíróság a kifejtett indokokkal egyetértett. A fellebbezések kapcsán a Fővárosi Törvényszék a tényállást az alábbiak szerint pontosítva az indokolást a következőkkel egészíti ki.

A kifogásolt műsorszámok közreadásának idején Szita Bence halálának körülményeiről hiteles információk nem álltak rendelkezésre. Az egyes sajtóhírekből, az érintettek nyilatkozatából, hallomásból, továbbá a TV2 csatornán is bemutatott hírműsorok alapján annyit lehetett tudni, hogy a 11 éves kisfiú nem az édesanyjánál, hanem annak korábbi élettársánál nevelkedett, akit a műsorban nevelőapának neveztek. A nevelőapa korábbi élettársa a kisfiú mostohaanyjának nevezett elkövető beismerő vallomást tett. A gyermeket brutálisan meggyilkolták és elásták. A rendőrök szerint a mostohaanya 200 ezer forintért bérelt fel két embert azért, hogy a kisfiút közösen megöljék, majd elássák a holttestet. A kisfiú édesanyja nyilatkozott arról, hogy a gyermeke kínlódott, holttestét anyaként meg kellett néznie.

A „Mokkában” a műsorvezető „Hogyan?” címmel arra kereste a választ, hogy miért alakult így a gyermek családi helyzete, mi motiválta a mostohaanyát tettében, továbbá, hogy mi lesz az elkövető börtönbeli helyzete, hogy alakul saját gyermekének további élete. A felmerülő kérdésekre a két szakértő csak általánosságokat tartalmazó válaszokat adott, miután egyikük sem volt a konkrét tények birtokában. Az első szakértő szólt arról, hogy a bűncselekmények kapcsán az elkövetők számolhatnak a hatóság büntető igényével, ugyanakkor a rabok bántalmazásának is jogkövetkezményei vannak. A halálbüntetésről és az elkövető közvetlen halálának kívánásáról szóló, a közösségi oldalakon felmerült szélsőséges nyilatkozatok soha nem válhatnak a társadalmi gyakorlat részévé. Kifejtette, hogy az ilyen bűncselekmény motivációja általában a hatalomvágy, a félelem és a kapzsiság lehet. Az elkövetőt a kusza családi kapcsolatokban motiválhatta a félelem; kapcsolati problémáját a kisfiúban láthatta. Az elkövető magatartását a megfelelő szocializáció és civilizáltság hiányában nem tudta kontrollálni. Véleménye szerint az eset kapcsán a hasonló korú gyermekekkel a tanáraik azt beszélhetik meg, hogy ilyen előfordulhat ugyan, de legyenek óvatosak, vigyázzanak. A gyámsággal, a hivatásos nevelőszülői státusszal kapcsolatos beszélgetésben a szakember azt fejtette ki, hogy a családjukban nevelkedni nem tudó gyermekek esetében a gyámhatóság a gyám, illetve a nevelőszülő körülményeit is vizsgálja. Úgy vélte, hogy a nevelőapa felelőssége is felmerülhet, mert idegenekhez engedte a gyermeket. Utalt arra, hogy a konkrét esetben az ellenőrzés hiányozhatott, valamint arra, hogy a vádhatóságnak indítványoznia kell a szülői

felügyeleti jog megszüntetését az elkövető saját gyermeke tekintetében. Előadása szerint az elkövető gyermeke körülményeit a gyámhatóságnak vizsgálnia kell, és őt lehetőleg családban kell elhelyezni.

A törvényszék mindezekre figyelemmel és osztva az elsőfokú bíróság által levezetett érvelést arra a következtetésre jutott, hogy az elhangzottakban nem került sor deviáns magatartásformák, szélsőséges konfliktusmegoldások és agresszív cselekmények bemutatására. A felperes sem általában, sem konkrétan, továbbá sem képből, sem verbálisan nem mutatta be a Szita Bence halálához vezető bűncselekményt, csak az eredményt közölte, azaz azt, hogy kik, kinek a sérelmére követtek el súlyos bűncselekményt. Amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen kifejtette, nem valósult meg a cselekmény olyan részletezése, amely a 16 éven aluliak szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására alkalmas lett volna. Témájának nem volt meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, pusztán apropója. A műsorszám elhangzottakat, a látottakat és hallottakat nem lehet összemოსni a médiából és más helyekről akkor megismert információkkal. A jogkérdés tekintetében kizárólag az volt vizsgálható, hogy a „Mokkában” a meghívott vendégekkel történt beszélgetés, annak tartalma alapján helyes volt-e a korhatári besorolás. A „Tények” című hírműsorból megismert információk, adatok, nem keverhetők a beszélgetés műsorszámmal még akkor sem, ha a beszélgetések apropóját éppen a híresszeállításokban közölt brutális gyilkosság adta. Mindezek alapján a felperes jogszerűen sorolta be a műsorszámot az Mttv. 9. §-ának (4) bekezdése szerint.

A törvényszék a nyereményjáték tartalmával kapcsolatos jogsértés tekintetében is teljes egészében egyetértett az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásával. A bűncselekménnyel összefüggő, annak okáról nézői véleményeket firtató nyereményjáték – a felperesi minősítéssel szemben – nemcsak ízléstelen, hanem súlyosan jogsértő. Egy ember meggyilkolása, de az élete sem lehet – semmilyen összefüggésben sem – egy kereskedelmi ügylet, egy nyereményjáték tárgya. A felperes cinikus érvelése az emberi méltóság semmibevétele, az emberiség egyik közös értékének az emberi méltóság mindenkori tisztelete követelményének tagadása, amely elfogadhatatlan. Nem arról van szó, hogy a brutális gyilkosság áldozatává vált kisfiú és családtagjai emberi méltóságát sértette magatartásával a felperes, hanem valamennyi ember méltóságán esett csorba, amikor a műsor az embert tárggyá degradálta. A felperes fellebbezése ezért alaptalan volt.

A kiszolgáltató helyzetben lévő személyek öncélú, sérelmes bemutatásával kapcsolatos jogsértést az elsőfokú bíróság érdemben helyesen ítélte meg. Kifejtett indokait a törvényszék annyiban pontosítja, hogy az Smtv. 14. §-ának (2) bekezdése alapján az alperesnek joga és kötelezettsége fellépni a műsorszolgáltató által elkövetett jogsértés esetén. Hatásköre, eljárási kötelezettsége nem függ attól, hogy az érintett személy az őt megillető önrendelkezési jog alapján polgári jogi érvenyt érvényesít-e vagy sem. Ennek oka a közigazgatási jogi és a polgári jogi jogviszonyok közötti különbség. A két jogterület által védeni kívánt tárgy azonos ugyan, de az arra vonatkozó rendelkezések céljukban, érvényesíthetőségükben, szankciójukban stb. teljes mértékben eltérőek. Az Smtv. a műsorszolgáltatás elveit, szabályait határozza meg, és az alperes ebben a keretben jogosult ellenőrizni a műsorszolgáltató tevékenységét, szükség esetén köteles az emberi jogok védelme érdekében fellépni. Az Smtv. a műsorszolgáltatónak tiltja meg a kiszolgáltató helyzetben lévő személyek öncélú, sérelmes bemutatását, azaz a törvénynek a műsorszolgáltató és nem a sérelmet szenvedett személy az

alanya. Az Smtv., de más médiaszolgáltatással összefüggő törvény sem zárja ki a jogsértés alperes általi megállapítását arra az esetre, ha az érintett fél a bemutatáshoz hozzájárult, de arra sem, ha neki a személyiségi jogainak megsértése miatt polgári jogi igény érvényesítésére van lehetősége. Az alperes Smtv-n alapuló hatáskörét, eljárási és szankcionálási kötelezettségét nem szünteti meg sem az érintett fél hozzájáruló nyilatkozata, sem a polgári jogi jogsérelem miatti személyes fellépésre való jogosultság. Ezen túlmenően a törvényszék osztotta az elsőfokú bíróság indokait. A kamera elé állított kisfia halálát sirató édesanya bemutatása egyes emberekben a szenzációéhes sajtót láttatta, amely mások fájdalmának bulvárosítására épít, hiszen hírértékű információt nem tudott nyújtani. Ugyanakkor a riportból az is kitűnt, hogy az anya tisztában volt helyzetével, tudatosan vállalta a megnyilatkozást. Egyfajta megkönnyebbülést hozhatott a számára fájdalmának nagyközönséggel való megosztása, amelyre figyelemmel nem volt indok őt a megszólalástól megfosztani. A műsor részben nem volt olyan mozzanat, amely a nyilatkozót, illetve az őt megtekintőket emberi méltóságukban sértette volna. Az anya nem volt sem megalázó, sem kiszolgáltatott helyzetben, a társadalom általánosan elfogadott értékrendjének megfelelően viselkedett, olyan természetes reakciókat közvetített, amelyek az ilyen mély fájdalmat elszenvedett anyákat általában jellemzik. A látottak, hallottak a nézőket is megrendíthették, az anya fájdalmában való osztozás reakcióját válthatták ki. Ennek bemutatása nem volt jogsértő.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felek saját fellebbezéseik tekintetében pervesztesek lettek, ezért a perköltség viseléséről a másodfokú bíróság a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint rendelkezett, figyelemmel arra, hogy – a kiszabott bírság nagyságrendje alapján – a felperes nagyobb részben lett pervesztes. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. §-ának (1) bekezdése és 47. §-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illetéket a felperes a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles viselni, míg személyes illetékmentessége folytán a fellebbezési illetéket az alperes helyett az állam viseli ugyanezen rendelet 14. §-a alapján.

Budapest, 2014. február 6.

dr. Matheidesz Ilona s.k. a tanács elnöke

dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. előadó bíró

dr. Bacsa Andrea s.k. bíró